

**Mădălina Radu
Ioana Andreea Ciocâlțeu
Paula Beatrice Șcheopu**

**Mihaela Mariana Măcelaru
Maria Ricu
Maria Carmen Breazu**

Caietul educatoarei

**Condica de evidență a activității
didactice din educația timpurie**

Redactare: Anda Marin
Corectură: Iuliana Ene
Tehnoredactare: Carmen Rădulescu
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mariana Dumitru

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Caietul educatoarei - condica de evidență a activității didactice
din educația timpurie / Mădălina Radu, Ioana Andreea Ciocâlțeu,
Paula Beatrice Șcheopu, - Pitești : Paralela 45, 2021
ISBN 978-973-47-3430-6

I. Radu, Mădălina
II. Ciocâlțeu, Ioana Andreea
III. Șcheopu, Paula Beatrice

37

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ
EDITURA PARALELA 45
Bulevardul Republicii, nr. 148, Clădirea C1, etaj 4, Pitești,
jud. Argeș, cod 110177
Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444; 0721 247 918
Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492
E-mail: comenzi@edituraparelela45.ro

www.edituraparelela45.ro

Tiparul executat la tipografia Editurii Paralela 45
E-mail: tipografie@edituraparelela45.ro

Copyright © Editura Paralela 45, 2021
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

Nr. /

Avizat,
DIRECTOR:

CAIETUL EDUCATOAREI
CONDICA DE EVIDENȚĂ A ACTIVITĂȚII DIDACTICE DIN EDUCAȚIA TIMPURIE

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

JUDEȚUL/MUNICIPIUL

LOCALITATEA/SECTORUL

GRUPA

ANUL ȘCOLAR

CADRE DIDACTICE

1. Numele și prenumele

Gradul didactic

2. Numele și prenumele

Gradul didactic

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE

(extras din Anexa la ordinul ministrului Educației Naționale nr. 4.694/2.08.2019)

Planul de învățământ pentru educația timpurie reprezintă produsul curricular principal și constituie componenta reglatoare esențială a curriculumului pentru educația timpurie, documentul oficial, normativ și obligatoriu care jalonează organizarea de ansamblu a procesului de predare-învățare-evaluare, pentru fiecare nivel de vârstă și tip de instituție de educație specifică perioadei aferente copilăriei timpurii. Documentul se prezintă sub formă schematică, cuprinzând toate activitățile de învățare pentru fiecare grupă și nivel de vârstă, numărul de ore aferente săptămânal fiecărei categorii/fiecărui tip de activități, pentru a putea asigura tuturor copiilor, din toate unitățile antepreșcolare și preșcolare de stat și particulare din țară, acces la același tip de educație și șanse egale în dezvoltare și învățare.

Intervalul de vârstă	Categorii/Tipuri de activități de învățare	Nr. ore de activități de învățare desfășurate cu copiii zilnic/tură	Numărul total de ore de activități de învățare/săptămână
0 – 18 luni	Jocuri și activități liber-alese	2 h	10 h
	Rutine și tranziții	2½ h (2 zile/săpt.) 3 h (3 zile/săpt.)	14 h
	Activități tematice	10/15 min	1 h
	TOTAL		25 h
19 – 36 luni	Jocuri și activități liber-alese	2½ h	2½ h
	Rutine și tranziții	2 h (4 zile/săpt.) 2½ h (1 zi/săpt.)	10½ h
	Activități tematice	20/25 min	2 h
	TOTAL		25 h
37 – 60 luni	Jocuri și activități liber-alese	2 h	10 h
	Activități pentru dezvoltare personală	2 h	10 h
	Activități pe domenii experiențiale	1 h	5 h
	TOTAL		25 h
61 – 72/84 luni	Jocuri și activități liber-alese	2 h	10 h
	Activități pentru dezvoltare personală	1½ h	7½ h
	Activități pe domenii experiențiale	1½ h	7½ h
	TOTAL		25 h

NOTĂ:

- Tipurile de activități menționate în planul de învățământ sunt activități de învățare (în sensul activităților educative în care se învață) desfășurate cu întreaga grupă de copii sau pe grupuri mici, în decursul unei săptămâni.
- Prezentul plan de învățământ este valabil pentru toate tipurile de servicii de educație și îngrijire oferite copiilor de la naștere până la intrarea în învățământul primar, din unitățile de învățământ de stat, particulare și confesionale și în care activitățile se desfășoară în limba română, în limba minorităților naționale sau în limbi de circulație internațională.
- Planul de învățământ se aplică inclusiv în unitățile de educație timpurie care integrează copii cu dizabilități, caz în care se va acorda mai multă atenție așteptării unui răspuns din partea copilului și participării spontane la activități alături de ceilalți copii, și mai puțin numărului de activități pe care acesta

le desfășoară. Totodată, menționăm faptul că, în cazul grupelor din învățământul special sau special integrat, în afara acestor tipuri de activități, copiii beneficiază și de terapii specifice, activități care nu sunt incluse în acest plan de învățământ.

- Durata activităților poate varia în funcție de particularitățile copiilor și, implicit, de interesul manifestat de grupul de copii/copil pentru acestea, de conținutul activităților, precum și în funcție de maniera de desfășurare. Recomandat este ca, pentru primul interval de vârstă, durata unei activități să fie de cel mult 5-10 minute, după care, pentru intervalele următoare, durata activității poate crește progresiv, până la 35 de minute, în funcție de reperele enumerate mai sus. De asemenea, este necesar ca, cel puțin la primul interval de vârstă, indiferent de durata recomandată pentru desfășurarea unei activități, cadrul didactic să aștepte reacția fiecărui copil. În funcție de această reacție, va decide asupra duratei, modului de desfășurare și conținutului (spre exemplu: dacă grupul de copii nu reacționează suficient de bine sau nu dă semne că a înțeles textul scurt însoțit de imaginile/păpușile/marionetele pe care cadrul didactic le folosește, activitatea ar putea continua cu o imitare a personajelor – onomatopee, dialog, mișcare – sau cu o simulare „a plecării” acestora către alți copii, ca semn că activitatea s-a încheiat). În cazul în care, în funcție de particularitățile de vârstă și de dezvoltare ale copiilor din grupă, se optează pentru o durată mai mică a activităților pe domenii experiențiale (< 1 h, < 1½ h) diferența de timp poate fi alocată celorlalte tipuri de activități de învățare.
- Conform prevederilor în vigoare, activitățile de învățare pe domenii experiențiale alternează cu pauze de 10-15 minute pentru copii (pauzele pot fi alocate jocului liber, jocurilor de mișcare, exercițiilor fizice, unei tranziții, unei rutine).
- Conform prevederilor art. 262 din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, *activitatea personalului didactic de predare se realizează într-un interval de timp zilnic de 8 ore, respectiv 40 de ore pe săptămână, și cuprinde: a) activități didactice de predare-învățare-evaluare și de instruire practică și examene de final de ciclu de studii, conform planurilor-cadru de învățământ; b) activități de pregătire metodico-științifică; c) activități de educație, complementare procesului de învățământ: mentorat, școală după școală, învățare pe tot parcursul vieții.*
- Programul zilnic de activitate efectivă cu copilul la grupă este de 5 ore pe zi, respectiv de 25 de ore pe săptămână.
- Activitatea personalului didactic de predare este completată zilnic cu 3 ore de activitate de pregătire metodico-științifică, în care se realizează: proiectarea curriculară, proiectarea și pregătirea activității zilnice, studiul individual, confecționarea materialului didactic, consemnarea observațiilor asupra copiilor în *Caietul de observații/Observator* și a progresului individual al copiilor în *Fișele de apreciere a progresului individual al copilului înainte de intrarea în clasa pregătitoare* (Anexele 3 și 4) sau în alte instrumente de monitorizare/înregistrare avizate de ME, proiectarea activităților extrașcolare sau a unor activități din cadrul proiectelor educaționale derulate, amenajarea sau reorganizarea ambientului educațional, organizarea de expoziții cu produse ale activității copiilor, conceperea unor fișe de lucru pentru copii, participări la cursuri de formare, la activități ale comisiei metodice, la întâlniri metodice, la schimburi de experiență, la activități în parteneriat cu familia sau cu alți parteneri educaționali etc. Activitatea zilnică, de pregătire metodico-științifică, se poate desfășura și în afara spațiului grădiniței: bibliotecă, altă unitate preșcolară/școlară, centre de pregătire în educație etc., în scopul schimbului de bune practici.
- Într-o singură zi din săptămână (stabilită la nivel de județ/sector al municipiului București), cele 3 ore de activitate de pregătire metodico-științifică vor fi desfășurate în instituția de învățământ. Acest lucru se va concretiza prin derularea unor întâlniri ale cadrelor didactice din aceeași instituție și/sau din aceeași comisie metodică cu scopul de a încuraja procesul de reflecție și autorefecție cu privire la demersul didactic desfășurat cu copiii: exemple de bune practici, vulnerabilități, găsirea unor soluții la problemele existente, diseminarea unor aspecte relevante însușite în cadrul cursurilor de formare, clarificarea unor aspecte legate de aplicarea strategiilor didactice, de integrare a unor conținuturi, de evaluare a demersului didactic și de adaptare la nevoile și interesele individuale ale copiilor etc. Activității metodice săptămânale desfășurate la nivelul unității de învățământ trebuie să i se acorde o deosebită importanță, întrucât conduce la crearea unei atmosfere efervescente, lucrative, la formarea unei viziuni unitare între membrii aceluiași colectiv didactic pe probleme educaționale, și, în cele din urmă, la construirea etosului instituției de învățământ.

METODOLOGIA DE APLICARE A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE

Planul de învățământ pentru educația timpurie prezintă o **abordare sistemică** a demersurilor educaționale, asigurând continuitatea acestora în cadrul celei mai accelerate perioade de dezvoltare din viața copilului și între ciclurile de educație antepreșcolară, preșcolară și primară.

1. **Intervalele de vârstă** (0 – 18 luni, 19 – 36 de luni, 37 – 60 de luni și 61 – 72/84 de luni), care apar în planul de învățământ, precum și **categoriile/tipurile și numărul de ore alocate pentru activități** sunt rezultatul corelării realităților din sistem cu *Reperele fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani* și cu tendințele la nivel european și mondial în domeniu.
2. **Copilul este un subiect activ în procesul învățării**, iar dezvoltarea copilului este dependentă de ocaziile pe care i le oferă rutina zilnică, interacțiunile cu ceilalți, organizarea mediului și activitățile/situațiile de învățare, special create de adult. În acest context, **jocul este activitatea fundamentală a copilului**, pe care se sprijină toate tipurile de activități de învățare.
3. **Activitățile de învățare** (atât cele de la nivel antepreșcolar, cât și cele de la nivel preșcolar) reprezintă un ansamblu de acțiuni cu caracter planificat, sistematic, metodic, intensiv, organizate și conduse de cadrul didactic, prevăzute în *Curriculumul pentru educația timpurie*, și care conduc la atingerea așteptărilor pe care adulții le au de la copii în această perioadă, ca premise ale competențelor de mai târziu ale tinerilor. Desfășurarea acestora necesită **coordonarea eforturilor comune ale celor trei parteneri** ai procesului de predare-învățare-evaluare, respectiv: **cadre didactice, părinți, copii**, dar și a colaboratorilor și partenerilor educaționali din comunitate, a căror implicare este la fel de importantă. În desfășurarea acestora, accentul va cădea pe încurajarea inițiativei copilului, pe învățarea prin experimente și exersări individuale. Activitățile de învățare se desfășoară individual, în grupuri mici sau cu întreaga grupă de copii.
4. **Categoriile/Tipurile de activități de învățare** prezente în acest plan de învățământ sunt: (i) la nivel antepreșcolar – *Activități tematice, Rutine și tranziții, Jocuri și activități liber-alese* și (ii) la nivel preșcolar – *Activități pe domenii experiențiale* (care pot fi activități integrate sau pe discipline), *Jocuri și activități liber-alese* și *Activități pentru dezvoltare personală*.
5. **Activitățile tematice – AT** (nivel antepreșcolar) sunt: *Jocul* (mijloace de realizare: joc cu jucăria, joc simbolic, joc senzorial, joc de construcție, joc didactic, joc cu nisip și apă, joc imitativ etc.), *Activități artistice și de îndemânare* (mijloace de realizare: desen, pictură, modelaj, activități practice și gospodărești), *Activități de muzică și mișcare* (mijloace de realizare: audiții, jocuri muzicale, jocuri cu text și cânt, jocuri cu instrumente de percuție, cântecele, exerciții euritmice), *Activități de creație și de comunicare* (mijloace de realizare: povestiri, memorizări, lucrul cu cartea, citire de imagini, jocuri de cuvinte, jocuri verbal-imitative, exerciții onomatopeice), *Activități de cunoaștere* (mijloace de realizare: observări, lecturi după imagini, activități matematice cu jucării și obiecte concrete, convorbiri cu și fără suport intuitiv, jocuri didactice, microexperimente) și *Activități în aer liber* (mijloace de realizare: plimbări, jocuri la nisip, jocuri și întreceri sportive, utilizarea aparatelor de joacă adecvate vârstei).

6. **Activitățile pe domenii experiențiale – ADE** (nivel preșcolar) sunt activități integrate sau pe discipline, desfășurate cu copiii în cadrul unor proiecte tematice sau în cadrul săptămânilor independente, planificate în funcție de temele mari propuse de curriculum, precum și de nivelul de vârstă și de nevoile și interesele copiilor din grupă. Mijloacele de realizare sunt jocul cu toate valențele și sub toate formele sale (liber, dirijat, inițiat de copii sau inițiat de cadrul didactic, jocul didactic, logic, de perspicacitate, de creativitate, muzical, de mișcare etc.), povestirea, exercițiile cu material individual, experimentele, construcțiile, lectura după imagini, observarea, convorbirea, povestirile create de copii, memorizările, precum și alte mijloace, specifice didacticii, în funcție de nevoile educaționale ale copiilor preșcolari. Se vor avea în vedere toate domeniile experiențiale și asigurarea unui echilibru în planificarea mijloacelor de realizare a activităților zilnice și săptămânale. Selectarea, structurarea logică a mijloacelor de realizare a acestor activități trebuie să țină cont de tipul de activitate: de comunicare de noi cunoștințe și formare de deprinderi și priceperi, de consolidare/sistematizare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, de verificare – evaluare (exemplu: activitatea de convorbire, care se bazează pe cunoștințe însușite anterior în alte activități, se organizează după activități de observare, povestire, jocuri didactice, lecturi pe bază de imagini sau în contactul direct cu obiectele și fenomenele lumii înconjurătoare). În cazul activităților integrate, mijloacele de realizare se succed și alternează în funcție de obiectivele de atins, de temă, de alte variabile sau determinanți, cum ar fi: vârsta și potențialitățile copiilor.
7. **Jocurile și activitățile liber-alese – ALA** sunt cele pe care, de regulă, copiii și le aleg și care îi ajută să socializeze în mod progresiv și să se inițieze în cunoașterea lumii fizice, a mediului social și cultural căruia îi aparțin, a matematicii, a comunicării, a limbajului citit și scris etc. Ele se desfășoară pe grupuri mici, în perechi și chiar individual și pot fi abordate, în manieră integrată, cu activitățile tematice/pe domenii experiențiale și cu activitățile pentru dezvoltare personală.
8. Reușita desfășurării jocurilor și a activităților liber-alese depinde, în mare măsură, de modul în care este organizat și conceput **mediul educațional**. Acesta trebuie să stimuleze copilul, să-l ajute să se orienteze, să-l invite la acțiune. Materialele care se vor regăsi zilnic în zonele/centrele/colțurile deschise nu trebuie să fie aleatorii, ci atent alese, în strânsă corelare cu tema săptămânii sau cu tema proiectului aflat în derulare. Astfel, dacă este vorba de activități desfășurate în sala de grupă, cadrul didactic va acorda o atenție deosebită organizării spațiului în centre, cum ar fi: **Biblioteca, Colțul căsuței/Joc de rol, Construcții, Știință, Arte, Nisip și apă** și altele. Organizarea acestor centre se va face ținând cont de resursele materiale, de spațiul existent și de nivelul de vârstă al copiilor.
9. În funcție de spațiul disponibil, cadrul didactic poate deschide toate centrele sau cel puțin **două centre de activitate**, în care pregătește zilnic „oferta” pentru copii, astfel încât aceștia să aibă posibilitatea să **aleagă** locul de învățare și joc în funcție de disponibilitate și nevoi. **Copiii trebuie să se bucure de mobilitate și de libertatea de opțiune.**
10. Tema **Jocurilor și activităților liber-alese** poate fi dată sub o formă generică și comună tuturor centrelor deschise sau se pot stabili teme diferite pentru fiecare centru de activitate, aspect ce rămâne la latitudinea cadrului didactic. În ambele situații, tema și conținutul acestor activități se realizează simultan, corelându-se cu celelalte activități din programul zilei și cu tema proiectului aflat în derulare, având în atenție atingerea obiectivelor planificate.

11. În cadrul jocurilor și activităților liber-alese, actualul plan de învățământ alocă zilnic un timp de cel puțin 30 de minute **jocului liber**. În această perioadă, în care copiii pot să-și aleagă jocul și jucăria preferată, pot să analizeze/exploreze obiecte/mecanisme/fenomene/idei de care se simt atrași, pot comunica și împărtăși impresii cu colegii etc., cadrele didactice au ocazia să îi observe atent și să consemneze aspecte ale jocurilor, preferințelor și acțiunilor libere ale copiilor, care să le sprijine atât în procesul de cunoaștere, cât și în cel de modelare sau facilitare a dezvoltării optime a copiilor.
12. Pentru **jocurile și activitățile alese desfășurate în alte spații decât spațiul obișnuit al grupei (outdoor)**, o atenție specială va fi acordată atât organizării și amenajării curții de joc, cât și siguranței pe care o oferă copiilor spațiul respectiv și dotările existente. De asemenea, în funcție de spațiul ales pentru desfășurarea activităților outdoor, care poate fi și în afara instituției (parc, crâng, pădure, pajiște, fermă, gospodăria bunicilor etc.), va fi acordată atenția cuvenită adecvării jocului și explorării la condițiile oferite de acesta.
13. **Activitățile pentru dezvoltare personală – ADP** de la nivel preșcolar includ **rutinele, tranzițiile** (care se află și la nivelul antepreșcolar), **o parte a activităților liber-alese din perioada dimineții** (când este încurajată explorarea individuală a unui subiect de care este interesat copilul), **activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor** din perioada după-amiezii (pentru grupele de program prelungit sau săptămânal – nivel preșcolar), inclusiv activitățile opționale și extrașcolare.
14. **Rutinele** sunt activitățile-reper după care se derulează întreaga activitate a zilei. Ele acoperă nevoile de bază ale copilului și contribuie la dezvoltarea globală a acestuia. Rutinele înglobează, de fapt, activități de tipul: *sosirea copilului, întâlnirea de dimineață, micul dejun, igiena – spălatul și toaleta, masa de prânz, somnul/perioada de relaxare de după-amiază, gustările, plecarea acasă* și se disting prin faptul că se repetă zilnic, la intervale aproximativ stabile, cu aproape aceleași conținuturi. La întâlnirea de dimineață, accentul va cădea, printre altele (salutul, mișcările de înviorare/masajul sau mângâierea cu scopul susținerii emoționale – în cazul copiilor foarte mici și în cazul copiilor agitați, triști sau a celor care manifestă această nevoie, efectuarea prezenței, calendarul naturii), în funcție de vârsta copilului, pe: autocunoaștere, empatie, dezvoltarea abilităților de comunicare și de relaționare, luarea deciziilor, încurajarea alegerilor și rezolvarea conflictelor.
15. **Tranzițiile** sunt activități de scurtă durată, care fac *trecerea de la momentele de rutină la activități de învățare, de la o activitate de învățare la alta*, în diverse momente ale zilei. Mijloacele de realizare ale acestui tip de activitate variază foarte mult, în funcție de vârsta copilului, de contextul momentului și de competențele cadrului didactic. În acest sens, ele pot lua forma unei activități desfășurate în mers ritmat, a unei activități care se desfășoară pe muzică sau în ritmul dat de recitarea unei numărători sau a unei poezii, a unei activități în care se execută, concomitent cu momentul de tranziție respectiv, un joc cu text și cânt cu anumite mișcări cunoscute deja de copii etc.
16. **Activitățile desfășurate în perioada după-amiezii** includ: activități recuperatorii și ameliorative pe domenii experiențiale (din categoria/de tipul ADE), activități recreative, de cultivare și dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor (din categoria/de tipul ADP) și activități liber-alese. Acestea respectă ritmul propriu de învățare al copilului și

CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE

În contextul în care, încă de la naștere, începe formarea și dezvoltarea competențelor de mai târziu ale tânărului, în acest stadiu, pe diferitele dimensiuni ale domeniilor de dezvoltare, se așteaptă de la copil următoarele:

A. DEZVOLTAREA FIZICĂ, A SĂNĂTĂȚII ȘI IGIENEI PERSONALE

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani)

Nr. crt.	<i>Dimensiuni ale dezvoltării</i>	<i>La finalul perioadei antepreșcolare, copilul va manifesta o serie de comportamente, între care:</i>
1.	<i>Motricitate grosieră și motricitate fină în contexte de viață familiare</i>	1.1. Își poziționează corpul și membrele în mod corespunzător pentru a imita ceva/pe cineva sau pentru a executa o mișcare (a merge, a alerga, a prinde/a arunca o minge etc.). 1.2. Participă activ în jocuri, dansuri, jocuri în aer liber etc. 1.3. Utilizează mâinile și degetele în manipularea corespunzătoare a unor obiecte/instrumente (tacâmuri, creion, pensulă, puzzle etc.).
2.	<i>Conduită senzorio-motorie, pentru orientarea mișcării</i>	2.1. Imită animale prin mișcare, onomatopee, înfățișare etc. 2.2. Explorează și utilizează texturi și suprafețe diferite când se joacă (nisip, apă, frunze, pluș, plastic, burete etc.). 2.3. Își coordonează mișcările în funcție de stimuli vizuali, ritm, cadență, pauză, semnale sonore, melodii.
3.	<i>Sănătate (nutriție, îngrijire, igienă personală) și practici privind securitatea personală</i>	3.1. Face diferența între lucruri care se mănâncă și cele care nu se mănâncă. 3.2. Identifică produsele de îngrijire a corpului (săpun, șampon, pastă de dinți etc.). 3.3. Acordă atenție indicațiilor privind situațiile periculoase (de exemplu: <i>Dă-mi, te rog, mâna când traversăm strada!</i>). 3.4. Solicită ajutorul adultului la nevoie/când se simte în pericol.

Nivel preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Nr. crt.	<i>Dimensiuni ale dezvoltării</i>	<i>La finalul perioadei preșcolare, copilul va manifesta o serie de comportamente, între care:</i>
1.	<i>Motricitate grosieră și motricitate fină în contexte de viață familiare</i>	1.1. Își coordonează mușchii în desfășurarea unor activități diversificate, specifice vârstei. 1.2. Participă la activități fizice variate, adecvate nivelului lui de dezvoltare. 1.3. Utilizează mâinile și degetele pentru realizarea de activități variate.

2.	Conduită senzorio-motorie, pentru orientarea mișcării	<p>2.1. Utilizează simțurile (văzul, auzul, simțul tactil, mirosul etc.) în interacțiunea cu mediul apropiat.</p> <p>2.2. Se orientează în spațiu pe baza simțurilor.</p> <p>2.3. Își coordonează mișcările în funcție de ritm, cadență, pauză, semnale sonore, melodii.</p>
3.	Sănătate (nutriție, îngrijire, igienă personală) și practici privind securitatea personală	<p>3.1. Exersează, cu sprijin, respectarea unor principii de bază specifice unei alimentații sănătoase.</p> <p>3.2. Manifestă deprinderi de păstrare a igienei personale.</p> <p>3.3. Demonstrează abilități de autoprotecție față de obiecte și situații periculoase.</p> <p>3.4. Utilizează reguli de securitate fizică personală.</p>

B. DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani)

Nr. crt.	Dimensiuni ale dezvoltării	La finalul perioadei antepreșcolare, copilul va manifesta o serie de comportamente, între care:
1.	Interacțiuni cu adulții și cu copiii de vârste apropiate	<p>1.1. Imită și se joacă împreună cu adulții, interacționând pozitiv cu aceștia.</p> <p>1.2. Cere ajutorul adultului, atunci când este în dificultate.</p> <p>1.3. Se bucură de compania copiilor la joacă.</p>
2.	Comportamente prosoziale, de acceptare și de respectare a diversității	<p>2.1. Se joacă în prezența altor copii, diferiți din punctul de vedere al genului, limbii vorbite, etniei sau cu cerințe educative speciale.</p> <p>2.2. Anticipează și urmează reguli/rutine simple, cu supraveghere și dacă acestea i se reamintesc.</p> <p>2.3. Începe să împartă și să înapoieze jucării, cu ajutorul adulților.</p> <p>2.4. Cu ajutorul unui adult, vorbește cu alt copil pentru a rezolva un conflict.</p> <p>2.5. Demonstrează conștientizarea stărilor emoționale diferite prin jocul de rol (de exemplu: <i>alină păpușa care plânge</i>).</p>
3.	Conceptul de sine	<p>3.1. Atrage atenția asupra sa, în fotografii sau în oglindă.</p> <p>3.2. Își recunoaște propriile obiecte.</p>
4.	Autocontrol și expresivitate emoțională	<p>4.1. Recunoaște și numește emoții simple (teamă, bucurie, tristețe).</p> <p>4.2. Începe să își controleze pornirile/impulsurile (de exemplu: <i>spune NU obiectelor pe care i se interzice să le ia</i>).</p>

Nivel preșcolar (de la 3 la 6 ani)

Nr. crt.	Dimensiuni ale dezvoltării	La finalul perioadei preșcolare, copilul va manifesta o serie de comportamente, între care:
1.	Interacțiuni cu adulții și cu copiii de vârste apropiate	1.1. Manifestă încredere în adulții cunoscuți, prin exersarea interacțiunii cu aceștia. 1.2. Demonstrează abilități de solicitare și de primire a ajutorului în situații problematice specifice. 1.3. Inițiază/participă la interacțiuni pozitive cu copii de vârstă apropiată.
2.	Comportamente prosociale, de acceptare și de respectarea diversității	2.1. Exprimă recunoașterea și respectarea asemănărilor și a deosebirilor dintre oameni. 2.2. Își însușește și respectă reguli; înțelege efectele acestora în planul relațiilor sociale, în contexte familiare. 2.3. Exersează, cu sprijin, asumarea unor responsabilități specifice vârstei, în contexte variate. 2.4. Exersează, cu sprijin, abilități de negociere și de participare la luarea deciziilor. 2.5. Demonstrează acceptare și înțelegere față de celelalte persoane din mediul apropiat.
3.	Conceptul de sine	3.1. Exersează, cu sprijin, autoaprecierea pozitivă, în diferite situații educaționale. 3.2. Își promovează imaginea de sine, prin manifestarea sa ca persoană unică, cu caracteristici specifice.
4.	Autocontrol și expresivitate emoțională	4.1. Recunoaște și exprimă emoții de bază, produse de piese muzicale, texte literare, obiecte de artă etc. 4.2. Demonstrează abilități de autocontrol emoțional.

C. CAPACITĂȚI ȘI ATITUDINI ÎN ÎNVĂȚARE

Nivel antepreșcolar (de la naștere la 3 ani)

Nr. crt.	Dimensiuni ale dezvoltării	La finalul perioadei antepreșcolare, copilul va manifesta o serie de comportamente, între care:
1.	Curiozitate, interes și inițiativă în învățare	1.1. Manifestă curiozitate pentru activități, persoane și obiecte noi. 1.2. Încearcă/inițiază acțiuni noi și începe să își asume riscuri.
2.	Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor (persistență în activități)	2.1. Finalizează proiecte simple (de exemplu: <i>un puzzle din 3-5 piese</i>). 2.2. Solicită și acceptă ajutor pentru a depăși o dificultate.
3.	Activare și manifestare a potențialului creativ	3.1. Se prefacă că este ceva sau cineva, își folosește imaginația în joc. 3.2. Găsește utilizări noi ale obiectelor, cu/ fără îndrumarea adultului (de exemplu: <i>transformă farfuria și lingura în tobă</i>). 3.3. Demonstrează prezența simțului muzical ritmic, armonic prin cântec, joc cu text și cânt, dans etc.

Cuprins

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE	4
METODOLOGIA DE APLICARE A PLANULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE	6
DOMENIILE DE DEZVOLTARE	12
CURRICULUM PENTRU EDUCAȚIA TIMPURIE.....	14
CONȚINUTUL TEMELOR ANUALE DE STUDIU	21
PROGRAMUL ZILNIC	22
CATALOGUL GRUPEI	25
CARACTERIZAREA GRUPEI.....	27
PLANIFICARE ANUALĂ	29
PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ A ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE.....	32
PROIECTE/PARTENERIATE	108
PARTICIPAREA LA CURSURI DE FORMARE CONTINUĂ.....	110
PLANIFICAREA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE	112
ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE ÎN PERIOADA VACANȚELOR ȘCOLARE.....	114
EXEMPLE ORIENTATIVE DE EXERCIȚII PENTRU MOMENTUL/SECVENȚA DE MIȘCARE	116
ANEXĂ	121
Fișă individuală de observație a comportamentului copilului	123
Exemple de comportamente ce pot fi observate, pe grupe de vârstă.....	124
Fișă pentru aprecierea progresului individual al copilului, înainte de intrarea în învățământul primar	125